

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Pói'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte díele.

Pretíulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triliuniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte síodienciele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inserțiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. taese timbrale.

Cinstiti ómeni de-omenia, Intre noi vorba sà fia!

Rogu-ve: ce 'ntardiéti,
De nu ve mai abonati?
Ce atátu ve imbiéti
Sí cu lipse ve scusati?
Nu sciti cà-adi romanulu are
Dile grele, de cercare,
Candu fortiele nóstre tóte
— Spre viétia ori spre mórté —
Sunt acum' de-a le uní,
Cà-ci altu-feliu, Dieu, vomu perí?!...
Aidati dar, nu 'ntardiéti,
Ci veniti, ve abonati
Cátu mai grosu sí cu nadejde,
Cà bugetulu, fore veste,
Fórte reu ne necasesce
Sí perirea ni vestesce.
Séu de v' ati degeneratu
Sí nu priimiti neci unu svatu,
Ca sà ve mai abonati:
Rogu-ve, ve declarati,
Cà poteti fi fore mine?
— Atunci eu ve lasu cu bine!...
Dara bine sà grigiti,
Nu cumu-va sà ve caiti. —

Bolundulu natíei:
«Gur'a-Satului.»

Telegrame originali.

Cernauti ^{17/10}. Mane la 9 óre, deminéti'a, se va
serbá in sinagog'a de aice taerea impregiuru a dlui dr. **Toma-
siciucu**. Acést'a a fostu unu punctu principalu d'in pro-
gram'a politica a alegatoriloru sei, pre carele Dnsa l'a
acceptatu. Sadagur'a va fi representata la ast'a serbare
pr'in o delegatiune de 12 insí. Splendórea festivitatii
se va marí pr'in presentí'a mai multori onoratiuni,
spre esemplu: **Izik Goldenberg**, **Sruli Silberzweig**, **Herschko
Rubinstein**. Archimandritulu **Bendell'a** nu va fi de facé.
Radauti ^{14/10}. Adi tienura aice federalistii **Rennei**,
bar. **E. Hurmuzachi**, archimandritulu **Bendell'a** sí dr.
Tomasiciucu o conferintia in caus'a alegatoriloru nationali.

Anecdote.

Unu prentu d'intr'unu orasiu a cuventatu in
contr'a loteriei: „voi muieriloru miserabile, voi rui-
nati pre barbatii vostrii, cu loteri'a cea afurisita,
candu visati nrulu 17. 32. sí puneti celu de pe
urma cruceriu; lucrati mai bine cu sirguintia sí veti
avé folosu“. Coborindu-se de pe amvonu díse
catra cantoru: „credu cà de astadi nainte nu va
mai pune neci un'a la loteria“. Mergendu a casa,
éta cà sta o muiere lunga portitia, sarutandu-i man'a
sí dícendu: „sà fia cu iertare, domnule parinte, eu
in cuventarea de astadi am audítu nmai dóue nu-
mere, carele e alu treile? cà-ci eu cu placere punu
ambo terno!“

Uuu mintiuosu díse intr'o societate, cumu cà
elu a venitu pone la *inea lumei*, mai avendu inca
unu pasíu de facutu, sí apoi *calcá pe nemica!*

Unu servitoriu bolundu, pe carele, totu ce se
faceá reu in casa, ilu invinovatiá, strigá odinaóra,
nascendu dómn'a lui: „Dómné Ddieule, sí ast'a va
vení de buna séma *pe capulu meu*.“

Unu proprietariu aveá in casuti'a sa pe o mé-
sa 2. capete de mortu. Intrebandu-lu care-va, la ce
tiene elu capetele in locuintí'a sa? respunse: „Apoi
ascépta, indata iti voiu spune: capulu celu mare
ilu am dela amicululu meu celu mai bunu; éra acelu
micu, no, acél'a e *de candu erá amicululu meu inca unu
baetu*.“

Placintescu.

Unu tíganu mergeá odata pre drumu, sí vedi-
endu cà vine o carcta pre drumu asupr'a lui, tiega-
nulu statù pre locu in mediuloculu drumului, sí can-
du se apropiá caret'a, tíganulu incepù a strigá d'in
resputeri: Mái! (facendu semnu sí cu man'a:) Hei!

in laturi, in laturi, cã pre legea mea, de unde nu dai in laturi, facu minunea ce am facutu ieri. — Domnulu, care observase, si audi pre tiganu strigandu in gur'a mare, porunci cocierului, sã traga in laturi, pre candu tiganulu stã totu in mediuloculu drumului. Dupa ce trecu caret'a. porunci domnulu sã oprësca, apoi oprindu, intrëba pre tiganu: Mãi tigane! apoi ce faceai de nu tragea in laturi? — D'apoi faceam domnule aceea ce am facutu ieri. — Si ce ai facutu ieri? — Ieri inca am strigatu unu'a sã dea in laturi, dar de óre ce elu nu a vrutu, m'am datu eu in laturi, si a fostu bine.

Unu tiganu, bolnavindu-se, s'a dusu la mediculu cerculu, spre consultare, care i deduse verbalmente urmatoriulu receptu: „Mãi tigane, du-te a casa si spune la muierea teu, sã-ti fërba o ismëna, si zam'a sã o bei cu lingóre.“ —

Venindu tiganulu a casa a spusu Siofranii receptulu capetatu. — Tigan'a ne putendu-si pre depelinu intipui insanetosirea d'in receptulu de susu, s'a dusu la vecina sa si s'a plansu, cã ea nu scie, cã cari ismene sã fërba si dela cine sã capete lingóre de beutu. — Vecin'a alergandu la doctorës'a, spre deslucire, aduce scirca, cã nu ismëna si lingóre, ci „isma“ sã fërba si zam'a sã o bee cu „lingur'a“.

O sasóica a bagatu in siura duoi imbletitori, sã-i inblatësca grãulu pre a 16 ferdela, ori mesura.

In curte aveã sasóic'a duóe case, in care Iocuiã, un'a inainte catra strata, éra alt'a in curte in dereptu. — Ne fiindu-i intr'o di slug'a a casa, s'a dusu ea singura sã intrebe pre imbletitori, cã in care casa vreu sã prandiësca, vorbindu-li in oratiunea directa, precumu urmëza:

„Moi inblacii! muncamiti voi dinainte, muncamiti voi d'in dereptu!!!“

Unu soldatu fũ intrebatu, cã de cãti ani e? — Elu respunse, cã ar fi de 22 de ani, inse fiindu cã 18 lune a jacutu bolnavu, in spitalulu militariu, elu e numai de 20 de ani si jumetate, de betranu.

Intrebari deschise.

Óre de ce nu mai incepe „Telegrafulu Romanu“ a-si mai laudã pre candidatulu seu erudit?

Respunsu: Cã-ci sufere inca greu de iamerulu moralu alu faciarniceloru laude, pone acum'a pr'in elu publicate.

Ce este mai securu in du'a de astadi?

Respunsu: A te face episcopu in Androchielu.

De ce-ti bati muierea, mãi barbate?

Respunsu: Io me batu pre mine însu-mi, cã-ci dupa canóne, barbatulu cu muierea sunt unu singuru trupu.

Óre cine a scrisu, in nrulu 73. d'in „Gazet'a Trnei“, corespondinti'a despre diocesele vacante d'in Unguri'a?

Respunsu: Pusca-'n-stele.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de silvicultore alu dominiului cu insemnatele paduri, apartinetórie de eparchi'a d'in Androchielu, cu léf'a anuale de 2400 fi. pre anu, se eschide, pr'in acést'a, concursu pone la vinerea mare.

Cererile concursuali, instruite dupa lege, sunt de a se adresã la cons. eparchialu in Androchielu, pone la terminulu prefiptu. — Cele mai tardiu intrande se voru returnã simplu competietoriului. —

Androchielu, in du'a santului Gligoriu Barbosulu, 1873.

Inachia Podrumariu,
presiedintele senatului cons. epitropescu.

Carusebesiu in 12 Opt. 1873.

Telegramu.

(intardiëtú.)

Endlich! amol! sosí la noi multu?! doritulu?! — dupa marele ling . . Ionescu „Mesi'a. lucëfarulu, lumin'a ect.“ fispanulu Severinului, mameluculu Bogda-prosti.

Ex officio, voira micii mameluci sã-i gatësca o primire pompósa: dar' mare incelare! cã capatinosii de romani, nu voru sã se capacitedie. — A sãra conductu de facile, representatu prin toti cotrintiarii si cocierii prins ca cu latiulu din vecinulu comitatu Caraslu. La oratiunea romana rostita de paserea Ionescu si aplaudata cu „éljenuri“, a respunsu „Dad'a“, cum?! nu l'am potutu pricepe, cã-a vorbitu turcesce. — Oratiunile: nemtiësca si ungurësca, au castunatu mare risu, hohote. Sér'a s'a datu banchetu, la care n'a lipsitu nici unu mamelucu d'in locu si juru.

Draguti'a necredintiósa inca esclã astadi la banchetulu datu. Toaste nenumerate pentru parintesculu (?) guvernulu, pentru „Gurile sateloru“ ect. ect. — Candidatulu de ablegatu Sandu Latzi, pré intieptulu slugabireu d'in cerc. Temislu, — cã tatarulu d'in Mehadi'a, la demandare mai inalta, s'a retrasu, — lingusiesce, cortesiesce cãtu póte; numai cu calcululu: d'a pune lab'a pe 4000 fi. — ca imprumutu, sã n'o véda mai multu, — dela orasiu inse nu póte esi la cale; hm! hm! ce mai mirosu are intiepti'a sa!! In fine: Bucura-te popo Alexu, cã-ti capeti unu colega, care te vá servi la compunerea lungeloru oratiuni dietale: „igen“, „nem“. —

La revedere!

Bendaune.

Motto: Romani d'in patru unghiuri.

Cine voiesce sã aiba idei maretie despre romanismu, mérga in Oradea-Mare, si acolo le va aflã.

Intre unu advocatu magiaru si intre unu romanu teneru, s'a escatu unu discursu fórte ineresantu. — Advocatulu lu-intreba: „Miféle nemzetiségü?“ Resp. „Román.“ — „Román? . . . talán Oláh? . . . S tud ön oláhul?“ — Resp: „Tudok.“ „Na az igen szép, mert oláhul tudni, nagy haszon, hanem románul tudni, politikai szempontból véve . . . borzasztó veszélyes dolog!“*) Ipsissima verba a dnului advocatu magiaru. — —

*) Elhizitük uram!

Intrebare sióda.

*Óre de ce se obicinuiescu fórté multi ómeni d'in cei carturari,
a mancá cu steng'a sî nu cu drépt'a?*

*Respunsu: Ca sî in alte afaceri omenesci, drépt'a
sà nu scia ce face steng'a!*

TRENC'A si FLÉNC'A

T. Bata-lu tóte mironositiele cele fore untulu de lemnu,
cà ce superare sî mahnire ni-a casiuatu necuratulu de B.
Jean, dep. congressionalu; n'ar mai fi fostu poména de elu.

F. Ce prostia va fi mai fostu facendu acelu cameleonu?
Ea spune-mi, cà mi perdu rabdarea.

T. Ni a batjocóritu limb'a! cà-ci la finca congressionalu, si
a-nume la banchetulu datu in ónórea membriloru congressionali,
a ténutu o vorbire unghurésca.

F. Vedi soro, ce face imbuibarea sî inganfarea: d'in feti-
óru de popa seracu — unu adevératu renegatu. — Déra credu,
cà d'in acestu incidente la romani ómeni'a sî-a mancatu.

T. Sî io credu, cà celu mai mare blastemu pre lume nu
póte fi altulu, ca dintr'unu popa romanu adevératu sà se nasca
unu impelitiatu renegatu.

Unu fragmentu de profetii,

conformu spiritulu tempuului de adi. Compusu dupa
metodulu lui Dante pr'in mine Muslea Opincariulu.

Totu andu sî mi-se 'mpare.
Cà de astadi intr'unu anu
Ungurii o sà se care
Sî pre mări in Eisenbahn.

Eisenbahnulu s'a gatatu,
Rotile sunt unse bine,
Nu-e vorba de resturnatu. —
Ei voru merge da minune.

Podulu de pre mare-e tare,
E facutu pre stelpi frumosi.
Nu-e vorba de resturnare,
Cà-ci de grosi sunt ei pré grosi.

Sunt d'in lemne-ardelenesci,
Va sà díca romanesci,
Slovaesci sî-apoi serhesci, —
De te iziri candu îi privesci.

Rótele inspira frica,
Cà sunt facute de gica,*)
Totu d'in feru d'alu deachianu,
Ce nu platesee unu banu.

Nu face-aceea nimica.
Unguriloru nu li frica.
Fiindu-cà au sperantia mare,
Cà ferulu deachianu e tare,
Nu se temu de imburdare!

Ins'unu astronomu vestitu
Audindu aceea minune,
Pr'in tíera-a caletóritu,
Si-éca dinsulu ce ni spune:

Cumu-cà tocma 'n aceea di,
Candu acelu Bahn va porni,
Pre mare s'a ridicá
O furtuna fórté grea:
Eisenbahnulu va lovi,
Rótele îi voru porni,
Prad'a mării totu va fi, —
Numai stelpii voru scapá,
Cà-ci pre apa voru notá.!

Vedeti domniloru magiari
Cu capatienile mari,
Cà usóru n'o sà scapati
Cu ai vostri mecenati!

Càci aveti multe pecate,
Sî-ele debe respátite
Cu pedepse insútite,
Dupa sant'a dreptate.

Milióne 'mprumutate
Nu vi-a asccura scapare,
Càci veti fi pre n'asceptate
Trasi sî 'mpinsi toti la perdiare.

Sî atunci Dumnedieu scie
D'in tíera ce-o sà mai fia:
Póte-o Daco-romania
Duratória pre vecia, —
Póte-o prada la tirani
Pentru sute, mii, de ani!

Antitese.

Tabl'a reg. d'in Muresiu Ostórhieu d'in cuvin-
tele avocatulu Arone Densusianu d'in Fagarasiu,
in cari a aperatu dreptulu romaniloru fagarasieni,
sî demnitatea nationale, esplicandu crima de infide-
litate in contr'a statulu magiaru i-a facutu procesu
sî de locu dupa auscultarea lui l'a internitiatu, ca
pre unu omu periculosu pentru societatea ómenésca.

La ce tenerimea romana d'in Aradu a grabitu
a-i adresá urmatóri'a depesía:

Stimatulu Domnu

Arone Densusianu in Maros-Vásárhely bün-
ügyi börtönben.

Junimea romana aradana, findu aduncu
miscata de atentatulu fara de lege, comisu
contr'a Dtale, sî-esprima condolinti'a. Iunimea
este cu Dta. Traiesca libertatea sî indepen-
dinti'a nationala!

In numele junimei:

Demetriu Magdu.
Giorgiu Popovicu.

-- Acum' sà ne intrebàmu: care epitetu d'in
eele dóue opuse este adevératu sî cu teméiu pentru
confratele nostru Densusianu?!

*) - falu.

TAND'A SI MAND'A

T. D'apoi nu l'a scitutu nime consiliá pre be-tranulu si neputintiosulu nou-metropolitu, ca sà nu mérga la Ienopolea, pentru a santi stégulu honvediloru unguresci, care póte candu-va va fi portatu in contr'a nóstra?

M. Ba da, l'a consiliatu vicariulu Mirone-Romanulu.

T. Si apoi la svatulu lui Romanulu ce a disu metropolitulu?

M. A disu, cà acum', Dieu, lui nu-i mai pésa de superarea natiei romane, cà-ci „*svaco ciudo za tri dana* (ori ce mania e numai pentru trei dile)!”

T. Ba sà incéla Escelenti'a Sa. Proverbiulu seu póte fi bunu pentru serbii lui, dara romanulu tiene minte!!!

T. Destulu frate cà noi trebuie sà ne magiarisamu, cà nu-e alta potere, si dreptu au unгурii, cà staruescu sà ne faca magiari.

M. Ce primejdia vorbesci tu? pare cà ai calcatu in ceva Tando! — Noi sà parasimu limb'a nóstra, a semidieiloru, limb'a lui Romulu si Remu? !

T. Trebuie sà ne facemu unğuri, cà si stramosii nostrii d'in „Edemu” au fostu unğuri, si unğuresce au vorbitu si ei in Secuime, unde au fostu pusii.

M. Pretine, trebuie, cà te a deochiatu cineva, de vorbesci nesce secaturi ne mai audite, dicendu, cà „*Adamu*” si „*Ev'a*” au fostu unğuri.

T. Unğuri ghiaosi au fostu, si ti dovedescu, cu istoriculu *Orbantiu*, adevèrulu acestu unğurescu. Audi-me! — Candu au intrebatu Ddieu, santulu, pre faptur'a manelor se, pre omulu celu d'antaiu, cà unde-e mårulu furatu d'in pomulu cunoscintiei binelui si a reului, a respunsu unğuresce: „*Adám*”, adeca *lu-amu datu ei*; si la mai departea intrebare, cà ce a facutu ea cu mårulu a respunsu elu éra: „*Eve*”, va sà *dica: l'a mancatu!* — D'in acestu temeiu limbisticu a capetatu omulu celu d'antaiu numele Adamu si muierea lui Ev'a. —

M. Taci obrasnicule sà nu te auda *Blasienii*, — cà apoi e vai de *Orbantiu* si de *Táncsics*. —

T. Spune-mi Mando, cà, dupa canóne, cumu trebuie sà fia episcopulu de calificatu?

M. Elu trebuie sà fia barbatau alu unei femeii.

T. Mare lucru vorbesci tu. — Ce eredi d'era, cà cari candidati d'in cei cinci, recomandati de „*Albina*”, intrunescu tóte insushile canonice?

M. Pucine cunoscintie posiedi tu frate. — Da nu scii, cà celu mai calificatu, insuratu, candidatu de episcopu este *aspirantele la postulu veduvitei eparchie d'in Androchielulu*, cu clopotulu celu istoriculu?

T. Bine dici. *Androchielu* si-potu gratulá.

Ursici.

(§.) Cu bucuria constatamu, cà „brav'a” nóstra tenerime d'in Aradu septeman'a trecuta neci musce n'a mai prinsu, neci balaauri n'a mai aventatu, nu pentru cà muscele peru si balaaurii nu se mai aventata, ci d'in motive nobile, pentru-cà adica a inceputu a dá espresii de viétia: dins'a a-nume s'a coadunatu in conferintie, — s'a prinsu a face o societate de lectura si de conversare, — a telegrafá marti-

rubli nationale Arone Densusianu in temnitia unğuresca o adresa de condolentia — si arangéza unu balu nationale pentru ocase a alegerei de episcopu in Aradu. Inainte „brava” tenerime! cà-ci la d'in contra ve denunciamu, cà ve socotiti a aduná balele boiloru de pe campu!

(§.) Éra cu mare superare avemu a constatá, cà honores mutant mores. Éca! nonlu metropolitu si consiliariu intimu, bagu séma pentru a fi candidatu la mai multe alte title si ranguri antidemocratice, s'a imbetatu la capu ca o tutca, cà ci, la dorinti'a fratiloru magiari, se duse la Ienopolea, pentru a santi in persóna standardulu honvediloru magiari. Bata-ve foculu onori!

(§.) Petrupopulu **Chiril-secu**, avendu a asiste la o incusitiune in G., un'a un'a se certá cu crestini de acolo, provocandu nelinisce comisiunei esmise. Bine ni aducemu a-minte, cà intre altele dise catra acei crestini: „Voi partisani si perturbatori de pace si anarchici ce sunteti, audu, (póte depe strate) cà ati fi disu (?), cà mi-veii rade barb'a; dara vedeti acum', cà nu mi-o atí rasu-o, cà-ci barb'a mea sta inca la locul ei.” La ce unulu d'in poporu pre data i respunde: „Póte stá ca acolo; cine ce da pre ea?” Betulu petrupopu a patitu-o, pre candu „si lacuisses, filosofus mansises.” D'in buna anima i recomandamu dara, ca pontru alta data sà nu uite de acestu practiculu proverbiiu, cà-ci Pré cinsti'a sa scie latinesce.

(§.) Audimu, cà pre metropolitulu nostru la Ienopolea l'a intempinatu unu banderiu unğurescu escelinte, si dupa santirea stégului honvediloru unğuresci i s'a datu unu banchetu stralucitu.

Éra tenerimea romana d'in Aradu, inainte de a sci cà va merge metropolitulu la Ienopolea, crá de gandu, ca sà-i faca o serenada, ca noului metropolitu stimatu si inbitu, si sà arangeze unu balu espresu in onórea Escelentiei Sale.

Ei dar, „tempora mutantur et nos mutamur in illis”, cà-ci, dupa mergerea Escelentiei Sale la Ienopolea, tenerimea a intrelasatu serenad'a, éra balulu ilu va face fore titlulu de devotamentulu disu!

Firesce, un'a pentru alt'a!

Toc'a Redactiunei si a Administratiunei.

Catra *on. publicu*: nri d'in trecutu avemu in abundantia. Abonamentele se primescu numai pone in sversitulu actualului anu. Romanii nu fia totu romanii cu mintea de pre urma!

Dñi M. B. in C. m. — Da, pré bucurosu combatemu vitulu, dara pre câtu se póte de obiectivu.

Apoi de persóne pucinu insemnate nu ne potemu ocupá desu, cà-ci si de altminte cu câtu va fi mai rara si mai stereotipa satirisarea lora, cu atâtu va fi si efectulu mai mare. Ast'a este un'a d'in conditiile si fortele satirei. Pre preotulu I. M. Pam avutu dejá in diurnalulu nostru: in câtu nu i-ar fi de ajunsu, spre a se indreptá: întorceti-ve catra capulu metropoliei, cà-ci acum' nu numai „taie'a” preotulu conduce trebile metropoliei. D'in materialulu tramisu alegemu si publicamu pre rondu. De ti se póte, procura-ni pos'a martirului *Arone Densusianu*.

Lui 3-p'a: versuletulu „*Al'a*” e fore idei si *neestetico*.

Dñi T. H. L. in D. — B. pentru acum' nu se potu procurá. Dici, cà diurnalulu nostru se citesco cu fórte mare placere in giurulul *Devei*, si cu tóte aceste ómenii a nevoia ilu comanda cu abonamentu. Da da, sentimu *ideferentismulu* comune, ce ne impresionéza amaru in tóte trebile nationali. Quousque tandem? !